

Hej alla nyhetsprenumeranter!

Hösten är här och det var tur att vi fick ett par veckors sommarvärme under augusti, annars skulle hösten och vintern känts oändligt långa.

Denna gång tänkte jag att nyhetsbrevet skulle handla om bedömning av blodprovsvär. En blodundersökning kan ge svar på många frågor och används för att ställa diagnos på sjuka hundar och för hälsokontroller. Det går i vissa fall att ta reda på om hunden har, har haft, eller är i riskzonen att få vissa smittsamma sjukdomar. Tack vare blodprover går det även att ta reda på om hunden har en hormonrubbnig, om den har normal lever- och njurfunktion, om kroppen försvarar sig mot en infektion, om matsmältningen fungerar tillfredställande och mycket annat. Vid vissa blodprover mäts, om det finns, och i så fall hur många antikroppar det finns mot en speciell sjukdom och då kan veterinären antingen ställa en sjukdomsdiagnos eller bedöma vilket skydd hunden har mot sjukdomen eller om hunden svarat på ett korrekt sätt på en vaccination.

Veterinären har, efter att ha pratat med djurägaren och undersökt hunden, en frågeställning som han/hon vill få svar på och kan då ta hjälp av ett blodprov. Det är dyrt med laboratorieundersökningar, så därför begränsas provtagningen och det gäller att bara undersöka det nödvändigaste. Vid vanliga hälsoundersökningar, tex seniorhundskontroller, tas ibland blodprov och då begränsar veterinären också antalet analyser.

Det går inte att ställa diagnos enbart genom att studera analysvar, utan veterinären måste ta hänsyn till många värden och till hundens tillstånd. Vissa blodvärden kan påverka andra blodvärden så att de förändras. Vid uttorkning, till exempel på grund av kräkningar och diarré, blir blodet mer koncentrerat. Andra värden koncentreras också, till exempelvis enzymer och hormoner. De värden hunden visar vid undersökningen kommer således att vara högre än de borde vara. Veterinären får inte tolka värdena och tro att den uttorkade hunden lider av en sjukdom om hunden för övrigt verkar fullt frisk.

Vissa mediciner kan påverka provsvaret. Kortison används ofta som behandling och kortison förändrar bland annat produktionen av flera hormoner i kroppen. Låga hormonvärden kan vara ett tecken på påverkan av kortison och får inte tolkas som en sjukdom i den hormonproducerande körteln. Testosteron är ett manligt könshormon, tyroxin är ett hormon som reglerar hastigheten på ämnesomsättningen och båda hormonerna minskar i blodet vid kortisonanvändning.

Vid blodprov räknas antalet röda blodkroppar. Mängden erythrocyter (röda blodkroppar) är större hos unga djur och oftast högre hos handjur. Ett lågt antal röda blodkroppar tyder på någon form av anemi (blodbrist). Anemi kan bero på en stor blodförlust eller på att benmärgen av någon anledning inte kan producera tillräckligt med röda blodkroppar. Ett högt antal röda blodkroppar kallas erythrocytos och kan

bero på att blodet är mer koncentrerat. Det kan till exempel ses vid en kraftig mag-tarmstörning med kräkningar och diarré. Det kan även bero på att produktionen av röda blodkroppar har ökat, vilket kan ske vid till exempel vissa cancersjukdomar.

De röda blodkropparna innehåller hemoglobin som ger blodkroppen röd färg. Bestämning av blodets hemoglobinhalt är en vanlig undersökning. Värdet kallas för blodvärdet, men i dagligt tal kallas det att "ta ett Hb".

Hematokriten är värdet på hur många blodkroppar blodet innehåller i förhållande till hela mängden blod (blodkroppar + plasma). Lågt värde tyder på någon typ av blodbrist. Högt värde kan betyda att djuret har brist på vätska i kroppen, vilket förekommer framför allt vid allvarliga mag- och tarminflammationer med kräkningar och kraftig diarré.

Vid undersökning av blodet räknas inte bara antalet celler, ofta studeras de röda blodkropparna i mikroskop och man kontrollerar deras storlek, form och färg.

Trombocyterna har framför allt betydelse för blodets koagulation och hur lång tid det tar för kroppen att stoppa en blödning. Trombocyterna är de minsta blodcellerna och de saknar cellkärna, de cirkulerar i blodet i cirka en vecka. Ett lågt värde får hunden om den inte kan bilda tillräckligt många trombocyter i benmärgen. Det kan bero på tumörsjukdom, förgiftning eller påverkan av vissa läkemedel. Ett minskat antal trombocyter kan också bero på att de förbrukas onormalt fort. Ett högt värde kan bero på kroniska blödningar, kroniska inflammationer eller uppträda tillfälligt efter kirurgiska ingrepp.

De vita blodkropparna analyseras också. Unga valpar och stressade djur kan ha ett ökat antal vita blodkroppar och det förekommer också vid vissa sjukdomar. Vid bakteriella infektioner släpper benmärgen ut fler vita blodkroppar för att infektionen ska kunna bekämpas. Vissa av de vita blodkropparna som kommer ut i blodomloppet är omogna. Genom att studera förändringar i blodets sammansättning vad beträffar det totala antalet vita blodkroppar och olika typer av vita blodkroppar kan man utläsa mycket om sjukdomstillståndet. Det är ofta lättare bedöma om sjukdomen är under kontroll genom att ta upprepade blodprover under en sjukdomsperiod. Då kan veterinären avgöra om hunden håller på att tillfriskna eller bli sämre.

Jag hoppas ni tyckte nyhetsbrevet var intressant! Det går bra att maila frågor eller funderingar, annars dyker nästa nyhetsbrev upp om en månad!

/Veterinär Ylva Trygger